

La participació dels infants a programes de televisió, com garantir els seus drets

El Consell de l'Audiovisual de Catalunya elabora un codi d'autoregulació per als prestadors de serveis de comunicació en què aporta deu recomanacions sobre la participació dels menors en els programes de televisió

TEXT: Redacció Protagonistes, ja! - FOTOS: Sacha Leclair

Davant la creixent presència d'infants i adolescents als programes televisius, el Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC) ha aprovat un codi d'autoregulació per als prestadors de serveis de comunicació, en què adopta una sèrie de recomanacions sobre la participació de menors en els programes de televisió. El Consell considera que els prestadors de serveis de televisió, i en la mesura que es pugui aplicar també els de ràdio, han de vehicular la participació dels infants i els adolescents amb totes les cauteles necessàries per tal de garantir la protecció adequada dels menors d'edat, amb independència que existeixi un consen-

timent dels representants legals o els tutors dels menors.

El codi d'autoregulació inclou deu punts, entre els quals es recomana que no es convidi als programes de televisió menors immersos en situacions especialment sensibles i traumàtiques, com ara maltractaments o desestructuració familiar, o que els menors o els seus representants puguin visionar un programa abans de ser difós i, quan considerin que no s'han complert les condicions pactades abans de l'enregistrament, es puguin oposar a l'emissió de la seva participació, sempre i quan la retractació ha de ser raonada i justificada.

L'acord del CAC recorda que, a banda d'aquest codi d'autoregulació, la

Llei 22/2005, de 29 de desembre, de la comunicació audiovisual de Catalunya (LCA) estableix un seguit de deures de protecció de la infància i l'adolescència. En concret, a l'article 81 de la LCA, s'estableixen, entre altres aspectes, les cauteles a l'hora de difondre el nom, la imatge i d'altres dades que permetin identificar els menors d'edat en els casos en què en puguin quedar afectats l'honor, la intimitat o la imatge.

El CAC ha elaborat, amb aquesta, un total de 12 recomanacions adreçades als mitjans audiovisuals. Els codis anteriors tracten temes com la publicitat de joguines, la immigració, la teleporqueria, les tragèdies personals, l'anorèxia i les drogues.

L'aparició d'infants i adolescents als mitjans audiovisuals, sobretot a la televisió, és cada vegada més freqüent. Cal garantir que no es vulnerin els seus drets

Recomanacions del CAC sobre **la participació dels menors d'edat** en els programes de televisió

1. D'acord amb les previsions que conté la legislació vigent en matèria de protecció de l'honor, la intimitat i la pròpia imatge, les emissions televisives que comptin amb la presència de menors d'edat han de disposar del consentiment previ i preceptiu dels seus representants legals (pares, tutors, etc.), així com del mateix menor, sempre que ho permetin la seva edat, el grau de maduresa i les circumstàncies personals. Així mateix, s'ha de respectar la legislació relativa a protecció de dades de caràcter personal.

2. Amb l'objectiu que els menors d'edat i els seus representants legals puguin autoritzar vàlidament la participació dels menors d'edat en els programes televisius, els responsables dels programes han d'explicar, en termes comprensibles, i amb caràcter previ a la filmació i/o emissió, l'objecte, el context i la temàtica de l'espai televisiu. En aquest sentit, els responsables dels programes han d'emprar un llenguatge especialment entenedor per al menor d'edat, tenint en compte factors com ara l'edat, el grau de maduresa i la capacitat per jutjar sobre la seva participació i les conseqüències d'aquesta participació.

3. Amb la finalitat de garantir i preservar el desenvolupament físic, mental i moral dels menors d'edat, els responsables dels programes han d'evitar, en la participació dels menors d'edat, la dramatització i la banalització de conductes prohibides per la legislació vigent i susceptibles de vulnerar els drets de les persones, reconeguts en la Constitució espanyola i en l'Estatut d'Autonomia de Catalunya; especialment, aquelles que atemptin contra la dignitat humana, incitin a l'odi per motius de raça, sexe, religió o nacio-

nalitat o qualsevol altra circumstància personal o social. Així mateix, cal defugir situacions que puguin causar als menors d'edat, entre d'altres, estats d'esgotament, d'estrès, de por, d'angoixa o de crisi. Per a la valoració adequada del aspectes esmentats, cal comptar amb l'assessorament de professionals i experts en la matèria.

En els casos en què la participació dels menors d'edat es realitzi en emissions en directe, els presentadors d'aquests programes han de tenir la capacitat per evitar i reconduir la possible existència de les situacions esmentades en el paràgraf anterior i defugir la utilització de llenguatge grogler i sexista.

4. La participació dels menors d'edat en programes de televisió no s'ha de veure influenciada o condicionada en cap moment pels responsables dels programes.

5. Els responsables dels programes han de ser extremadament curosos, i malgrat que es compti amb el consentiment previ, no han de recórrer a la participació de menors d'edat immersos en situacions especialment sensibles i traumàtiques, com ara maltractaments, malalties, desestructuració familiar, etc. En aquest sentit, s'han d'evitar situacions en les quals, malgrat disposar del consentiment previ, es posi en perill els menors d'edat, se'n vegi afectat l'equilibri físic i psíquic o la seva intimitat. Per a la valoració adequada d'aquestes situacions, cal comptar amb l'assessorament de professionals i experts en la matèria.

6. Els responsables dels programes no han d'associar les circumstàncies personals adverses dels menors d'edat (maltractaments, malalties, desestruc-

turació familiar, etc.) com a trets essencials de la seva identitat personal.

7. Els menors d'edat han d'estar sempre acompanyats per algun dels seus representants legals, o per la persona designada per aquests representants legals, durant tot el temps que duri la seva participació en el programa de televisió.

8. La qualificació dels programes en els quals participin menors d'edat s'ha de realitzar d'acord amb els criteris orientadors establerts per la Instrucció general del Consell de l'Audiovisual de Catalunya sobre protecció de la infància i l'adolescència, senyalització orientativa i dret a la informació de les persones usuàries dels serveis de televisió.

9. Una vegada visionat el programa, els menors d'edat o els seus representants legals es poden oposar a l'emissió de la participació dels menors, entre d'altres, en els casos en què aquesta participació no s'hagi circumscrit a l'objecte, al context i a la temàtica descrita prèviament en què s'ha fonamentat el consentiment previ a la participació, o en els casos en què s'hagin produït modificacions substancials en la situació personal dels menors que hagin comportat l'oposició de la participació del menor en el programa de televisió. Aquesta retractació ha de ser raonada i justificada pels representants legals del menor davant dels responsables dels programes.

10. Aquestes recomanacions estan especialment adreçades a la participació dels menors d'edat en els programes televisius, atesa la protecció especial de la seva imatge en els serveis de televisió. No obstant això, han de ser aplicables, en tot allò que sigui possible, als serveis de ràdio.